

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI.

SLOVENSKI DELAVEC

17. Državna licejska
OSANJEZNA, 1. str. 1-10UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Čopova 1 Del. zbornica —
Tel. št.: 35-29 — Pošt. če-
kovni račun št. 17.548 —
NAROČNINA: Za
člane ZZZ 2 din mesečno,
za druge naročnike 3 din
mesečno. LIST IZHAJA
V SAKO SOBOTO

LETO III.

LJUBLJANA, SOBOTA, 20. MAJA 1939.

ŠTEV. 21.

Delavska

Janko Moder

*Délavci združeni v vrste stopimo,
moško sezimo si v žuljavo dlan.
Svoje nekdanje prepire pustimo;
vsak naj spoštuje svoj delavski stan!*

*Kopljemo rudo, železo varimo,
les obdelujemo, tkemo blagó;
se za pravice pošteno borimo,
svet oblikujemo z močno rokó.*

*Bogu in narodu zvesti sinovi,
njima uklanjamo svoje srce;
varni so lepi slovenski domovi,
dokler jih stražijo naše roké.*

Delavski tabor —
praznik veselja

Delavsko organizacijski tabori v Sloveniji, odkar na njih ni več bilo genija Evangelista Kreka, so bili brez sonca in brez svetlobe.

Miselnost marksističnega materializma je v pokretil in v njihovih nosilcih zadobila prevladujočo moč. V sebi so postali mrki, vase zaprti, s celoto razprti. Nič več niso bili to evangelisti, nič več niso bila vesela njihova oznanila.

V sicer resnično nerožnatem življenju delavskih ljudi so podčrtavali same slabe strani in tudi tedaj, ko tega treba ni bilo, in v svoji družbi ustvarjali mračno nezadovoljstvo in nesrečo.

Ne rečemo, da to ni treba. Treba je in še kako! Toda v pravem času in na pravem mestu. Treba pa je, da odkrijemo tudi sončne strani, prikažemo pozitivne vrednote, dvignemo ljudi iz golih skrbi za samo materialna vprašanja življenja in jim pokažemo, da je v njih poleg revščine vsega tega, kar imenujemo plače in zaslužek, nakopičenega neizmernega bogastva drugačne vrste. V tem bogastvu so kljub vsemu še vedno neusahljivi viri prave sreče in čistega veselja.

Delavski stan ima pravico do teh zakonitih zakladov. Njegovi so. Kakor je stan reven po posestovanju časovnih vrednot, krivično potiskan tu ob stran, izkoriščen in izrabljen po materialističnih metodah posedujočih, tako je po svojem delu, po ustvarjanju, po žrtvah, po trpljenju in preizkušnjah bogat.

So vrednote v notranjem življenju slovekovem in v vršenju njegovih nalog, ki jih nihče odtujiti ne more. So bogastva, ki jih ne sne ne rja in tudi tat ne odnese. Ta bogastva so osebna, pa so tudi skupinska, stanovska, narodna. Delavski stan ima poleg svojega vodstva tudi svoj veliki del tega stanovskega bogastva, ki mora prav presojano nad vso borbo zoper trpljenje in krivico vendar prenašati ne nadomestljivo, neumljivo stalno srečo.

Delavski pokreti so poleg skrbi in borbe za kruh dolžni stanu reševati tudi to notranje bogastvo, ga primerno poudarjati in ob njem ustvarjati vedno novo srečo.

Delavska gibanja naj zato v sebi nosijo pravi evangelij v borbi za pravico. Tudi božji Sin je prinesel borbo za pravico, toda nad vsem njegovim odrešilnim naukom bo vendar večno ostalo, da je bil ta nauk veselo oznanilo, pravi evangelij.

Slovenski delavski pokreti so to pozabili. V njih ni bilo nosilca veselja, v njih je bila le nad uboštvo razprostrta zagrenjenost. Naši delavski tabori so to zagrenjenost le še podčrtavali in pojačevali. Nič zares veselega ni bilo v njih, odkar ni bilo več na njih veselega ubogega evangelista Kreka.

Zveza združenih delavcev se je zato h Kreku vrnila. Krščansko pojmovanje življenja v njej nujno nosi s seboj tudi za stan drugačno krščansko pojmovanje vrednot. Na zunaj reven delavski stan je nositelj neprecenljivih trajnih vrednot, lastnik neumljivega bogastva, in pravico ima na svetu do sonca in veselja.

Ko tako slovenski delavski stan po zamisli ZZZ pripravlja svoj zares prvi slo-

Naša nova uprava Delavske zbornice v Ljubljani je poslala kr. banski upravi dravske banovine radi dopolnitve uredbe o minimalnih mezdah sledečo predstavko:

»Podpisana zbornica je imela povodom posredovanj pri sklepanju kolektivnih pogodb v obrtnih strokah opetovano priliko ugotoviti, da se obrtna združenja branijo sklepati kolektivne pogodbe ter utemeljujejo svoje odklonilno stališče s sledečimi za nje tehtnimi razlogi:

»1. Solidni obrtniki, ki posedujejo svoje premoženje, se bodo morali držati določb pogodbe ter ne bodo konkurenčni z ozirom na razširjeno sušmarstvo, ki ga nikdo ne preganja, marveč se z določbami § 47 obrtnega zakona še pospešuje. Posledica bo, da soliden obrtnik ne bo dobil naročil, ki jih bo v vedno večji meri prevzemal sušmar, istočasno pa bo trpel tudi delavec, kateremu sušmar celo minimalne mezde ne plača in ga ne zavaruje pri socialnih ustanovah.

2. Kaj pomaga, če g. ban razširi veljavnost pogodbe na celo banovino, ko pa ni poskrbljeno za oblastveno nadzorstvo nad izvajanjem pogodb in se kršitev pogodbe sploh ne kaznuje.

Kršitev meznega dela kolektivnih pogodb po enem delu obrtnikov dotične stroke ima za posledico, da streme tudi solidni obrtniki za tem, da zadobe glede mezd proste roke, kar dokazujejo številne odpovedi pogodb v obrtnih strokah. Naj navedemo le nekaj primerov:

a) V št. Vidu je v mizarski stroki že dolgo brezpogodbno stanje;

b) v Ljubljani je Združenje mizarjev odpovedalo pogodbo za 1. VI. 1939;

c) v Ljubljani je Združenje brivskih mojstrov že odpovedalo pogodbo;

d) v Celju je po dolgotrajnih pogajanjih le težko prišlo do obnove pogodbe za mizarsko stroko.

Brepogodbno stanje ni ne v interesu delavstva, ne solidnih delodajalcev, pa tudi ne v interesu oblasti, ker povzroča vedno nove spore, — še manj pa v interesu slovenskega gospodarstva, ki že itak preživlja težke čase, ko se v brezpogodbnem stanju vsled nelojalne konkurence vedno bolj nižajo mezde in pada kupna moč delavstva.

Podpisana zbornica je po temeljiti proučitvi položaja z ozirom na obstoječo zakonodajo ugotovila sledeče:

Proti kršiteljem sklenjenih in po g. banu na celo banovino razširjenih kolektivnih pogodb ni mogoče nastopiti s kazenskimi sankcijami niti po določbah zakona o občem upravnem postopanju, niti po določbah uredbe o minimalnih mezdah. Možnost kršitev zakonov in uredb, kakor tudi kršitev banovih naredb, izdanih po pooblastilu v raznih ministrskih uredbah, ki se lahko vrši nezakonovano v prisotnosti oblasti samih, gotovo škoduje ugledu oblasti, poleg tega pa povzroča v vrstah onih, ki so po kršitvah materialno prizadeti — med delavci in nameščenci — upravičene kritike na naslov oblasti, da ne znajo odnosno ne morejo pripomoči zakonitosti do veljave. Delavstvu

preostane le sodnijska pot, da iztoži pripadajočo mezdno in seveda prevzame tudi posledice tožbe — brezposelnost in uvrstitev na črno listo.

Smatramo, da so kazenske sankcije uredbe o minimalnih mezdah nepopolne. Kakor predpisujejo kazni za kršitev minimalnih mezd in tarifne lestvice, tako bi morale predvideti kazni tudi za kršitev vseh oblastveno izdanih odredb — torej tudi za kršitev po g. banu razširjenih kolektivnih pogodb.

Druga osnovna napaka uredbe je, da se prestopki minimalnih mezd kaznujejo šele na podlagi prijave, mesto da bi bile pristojne oblasti dolžne uradoma kontrolirati izvajanje določb uredbe.

Smatramo, da je uspešno pobijanje sušmarstva in njegovih vsestransko slabih posledic v glavnem odvisno od točnega izvajanja in dopolnitve kazenskih sankcij uredbe o minimalnih mezdah, kar bo istočasno tudi omogočilo urejevanje delovnih in meznih odnosov v obrtnih strokah.

Prosimo kr. bansko upravo, da blagovoli predložiti g. ministru za socialno politiko in ljudsko zdravje, da pristopi k izmenjavi »uredbe o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnanju in razzodništvu« iz razlogov, navedenih v tem predlogu. Ministrstvo socialne politike naj pozove vse delavske zbornice, da stavijo predloge za spremembo besedila uredbe.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Stotridesettisoč

Ogromna številka je to, ogromna zlasti, če predstavlja v tako majhnem narodu, kakor smo mi, osnovno jedro močnega stanu.

Je to slovenski delavski stan. 130.000 ljudi navaja statistika v njegovi kategoriji. Še jih je mnogo, ki bi morali biti po zakonu v statistiki navedeni, a delno zaradi izigravanja zakonov, delno pa zaradi njihove nepopolnosti niso.

Okrog tega, jedra so družine, so žene, so otroci v isti skupnosti. Slovenski delavski stan se tako v celoti bliža ali že presega polmilijonsko množico in postaja vsak dan bolj ogelni kamen naše narodne celote.

To je dejstvo. Preko njega je vsako zdravo življenje nemogoče. Za stan in za narod, za oba je potrebno, da se te resnice v celoti zavedata in iz nje izvajata dejanske posledice. Treba je stanu, da se sebe zaveda, svoje ogromne številne moči in tudi svoje odgovornosti. Enako mora tudi narod in mora njegovo vodstvo polagati največjo pažnjo na pravilen in zdrav razvoj stanu.

Dosedanja naša domača delavska gibanja so šla mimo gornjih dejstev. Zanimarjala so stan, narodno celoto so brskirala, če ji niso že nasprotovala. Ta gibanja zato niso prodrli v ljudske množice, stala so jim nasproti

venski delavski tabor, stopa nazaj v dobo Kreka, ko so bila delavska taborenja, čeprav manjša po obsegu, prava vesela oznanila lepše bodočnosti, prireditve prekipavajočega življenja in veselja.

Prvi slovenski delavski tabor se tako vrača v Krekovo dobo, je njeno nadaljevanje. Ob vsem poudarku borbe za pravico zbira plodno silo svojega stanu, jih dviga do stvarne časti in prinaša po njih vsemu delavstvu nov evangelij, novo veselo oznanilo.

Naš prvi slovenski delavski tabor je zato praznik našega veselja.

celo v sovražnih odnosih. Naše ljudstvo zato zanje ni imelo razumevanja in ogromna številka je ostala samo suha številka brez življenja.

Imeli smo nekaj med seboj razprtih pokretov, zgrajenih na protiljudskem in protinarodnem čustvovanju, toda v resnici organiziranega delavskega stanu kljub ogromni množici delavstva, nismo imeli. Tudi nobenega iskrenega hotenja ni bilo, ta stan ustvariti. Delavski pokretaši so se naselili samo okrog velikih industrij. Tam so ustvarjali novo nezdravo miselnost in računali, da bodo nekoč podeželje ukrotili. Nič ni bilo v njih ljubezni, ki jo zahteva zase vsako pravo ljudsko, tudi delavsko gibanje.

Nihče se ni brigal za manj »donosne« poljedelce, po mačehovsko so se odkrižali v svoji stanovski zbornici vničarjev, nihče ni organiziral stotine obratov v podeželju, nikomur ni bila mar vzgoja in napredek delavske mladine.

Le tako je razumljivo, da je delavski stan v celoti doslej stal izven sklopa organiziranih sil in jih odklanjal. Le tako je mogoča tolika brezbriznost za zadeve lastnega stanu, s katerimi so združene tudi osebne koristi.

Kaj pomeni tu napram polmilijonski množici nekaj stotin obratnih zaupnikov, ki so voljeni čisto iz vseh drugih vidikov samo iz delavsko stanovskih ne. Kaj naj bo nekaj tisočin organiziranega od stanovske in narodne celote odtrganega delavstva. Nič ni to, ali pa še slabše kot nič. Ogromna je številka 130.000 delavnih ljudi in polmilijonska masa delavskega stanu v našem malem narodu. Ključ zato močno po drugih organizacijskih metodah. Čaka na ljudi, ki bodo prišli k njemu z veliko ljubeznijo, ki je pripravljena tudi na velike žrtve.

Ogromna številka 130.000 zahteva zase vsestranskega razumevanja, nenehne dela in prave duhovne povezanosti med nosilci gibanja, ki naj strnejo v enoto med delavci, ki naj enota postanejo in med narodom, ki naj to svojo enoto spoštuje, jo dviga in podpira po svojih najboljših močeh. Te 130.000 ustvariti v eno, to je naloga novega pokreta ZZZ pa tudi naloga cellega naroda. Za oba, za ZZZ in za narod je velika. Za oba je danes dosti težka in dosti odgovorna. Od obeh terja zase vse. Slabiči bi pred to nalogo bežali, narod in ZZZ ne sme.

130.000 mora postati strnjena enota.

Slovenski
delavski taborPOD POKROVITELJSTVOM
G. BANA DR. MARKO NATLAČENA

Vabimo

slovenski delavski stan na skupno

manifestacijo,

ki bo v Ljubljani,
dne 4. junija 1939

z geslom:

Bog, stan, narod!

Proti razkrajanju marksističnih demagogov za enotno združeno delavstvo, za zmago novega družabnega reda, pravice in ljubezni.

Prvi Slovenski delavski tabor

Na zadnjem občnem zboru novo izvoljeni glavni odbor ZZD se je v petek 12. t. m. predstavil našemu iskrenemu prijatelju, slovenskemu banu dr. Marku Natlačenu. Gospod ban je odbor prijazno sprejel ter mu želel pri njegovem delu za interese delavstva in za organizacijo stanu mnogo sreče in božjega blagoslova. Ob tej priliki je odbor g. bana zaprosil, da bi prevzel nad našim taborom pokroviteljstvo. Gospod ban je pokroviteljstvo blagohotno sprejel ter s tem še posebej potrdil, da mu je naš pokret in naše delo všeč in da želi, da v pravcu, v kakršnem smo delali doslej, delamo tudi v bodoče.

Naša organizacija sprejema to pokroviteljstvo gospoda bana kot častno priznanje za svoje delo. Organizacija in njeno članstvo bodeta z vsemi silami delala na to, da bosta izkazanega zaupanja vredna in da bo celoten stan čimprej organiziran ter z narodom strnjen pod skupnim narodnim vodstvom.

NEKAJ OBVESTIL O TABORU

Našemu članstvu poročamo dalje, da smo prejeli doslej obvestila, da se tabora udeležijo gg. min. predsednik Dragiša Cvetkovič, minister za gradbo dr. Miha Krek, minister Franc Snoj. Iz Beograda nam poročajo, da bo v zastopstvu Jugorasa prišla na zborovanje v Ljubljano njihova lastna godba in njihov mešani pevski zbor.

Iz raznih krajev Slovenije nam podružnice poročajo o svojih pripravah za udeležbo na tem taboru in tako lahko pričakujemo, da bo naše zborovanje izmed vseh delavskih zborovanj, kar jih je v Sloveniji doslej bilo, daleko najmočnejše in najveličastnejše.

PONOVNA NAVODILA ZA TABOR

1. Organizirajte skupine, na vsakih 20 članov postavite posebnega reditelja. Reditelji so strogo odgovorni za red in disciplino. Imena rediteljev javite čimprej centrali. Vsak reditelj mora skrbno paziti, da v njegovi skupini ne bo nikogar, ki bi po življenju in po pripadnosti vanjo ne spadal.
2. Gospod ing. Pengov izdeluje načrte za naš taborski znak, za naše prapore in za plakate. Koncem tega tedna, ko izide list, bodo tudi že načrti dovršeni in takoj na početku drugega tedna pričnemo z razpošiljanjem blaga za prapore, na katerih bo odtisnjena predtiskovina za vžitje, ali uvezenje simbola, enako istočasno začnemo z razpošiljanjem plakatov in taborskih znakov. Za prapore smo mesto prvotnega slabšega blaga izbrali raje boljše kvaliteto, da bodo prapori trajne vrednosti. Zato se prapori seveda nekoliko podražijo. Blago za vsak prapor bo stalo din 40.—.
3. Poročajte nam takoj, koliko plakatov, koliko taborskih znakov in koliko komadov blaga za prapore naj vam pošljemo! Prosimo res takojšnjega naročila, da zadnje dni ne bomo s temi deli v centralni pisarni preobremenjeni, ko bomo imeli roke polne drugega dela s pripravami za tabor.
3. Močno agitirajte med našim članstvom in vernim poštenim slovenskim delavstvom, ki živi v skupnosti s slovenskim narodom, za čim številnejšo udeležbo na zborovanju in taborenju sploh.
4. Ne pozabite na enotne obleke: moški: plava delavna, ali temne hlače, bela srajca, zelena kravata, suknjič čez roko, brez pokrival.
5. Organizirajte skupine narodnih noš, ločeno dekliške in moške skupine; izjeme možne, če to zahteva posebno obeležje skupine.
6. Organizirajte simbolične skupine rudarjev, kovinarjev, tkalcev, viničarjev, slarnikarjev, i. t. d.
7. Dekliške noše: narodne, dečve ali kako drugače enotne za posamezne kraje.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Istočasno prosimo, da bi kr. banska uprava že v svojem predlogu podčrtala potrebo:

1. uvedbe kazenske sankcije iz čl. 23 tč. 1a tudi za kršitve razširjene kolektivne pogodbe po čl. 14 tč. 1 uredbe;
2. uvedbe uradnega nadziranja nad izvajanjem določb uredbe o minimalnih mezdah po organih Inspekcije dela ter sreskih načelstvih.

Prosimo za blagohotno obvestilo o podvzetih ukrepih.

Ljubljana, dne 8. V. 1939.

Predsednik: Kozamernik Viktor I. r.
Tajnik: Hafner Andrej I. r.

8. v Ljubljano pridete s prvimi jutranjimi vlaki. Ob veselem razpoloženju naj povsod vlada disciplina in red. Po dohodu takoj odhod v cerkev sv. Jožefa, kjer je ob pol 9. sv. maša z ljudskim petjem. Ljudsko petje vodi g. Ludovik Puš. Pri sv. maši bomo peli:

- a) Kraljevo znamenje križ stoji.
- b) Marija Mati ljubljena.
- c) Mogočno se dvigni.
- d) Lepa si roža Marija.
- e) Povsod Boga.

Pesmi imate natisnjene v knjižicah, ki so bile izdane za evharistični kongres. S prvo okrožnico Vam jih še pošljemo, da jih eventualno doma za vse udeležence razmnožite. — Posebno pazite, da boste ob pol 9. uri že vsi v cerkvi pri sv. Jožefu.

9. Po sv. maši uredite sprejema in sprejeto v Union. V sprejedu ne sme biti nikogar brez znaka (taborskega). Reditelji imajo strog nalog, da vsakogar,

ki bi ga ne imel, takoj iz sprejeda odstranijo.

10. Zborovanje v Unionu naj bode živ izraz našega čutenja in hotenja, delati z vsemi močmi za program: Bog, narod, stan!
11. Tudi v dvorano ne bo smel nihče, kdor ne bo imel taborskega znaka. Značke boste prejeli samo preko svojih organizacij, ki jih udeležencem razdelijo zopet samo preko svojih rediteljev.
12. Ta teden smo Vam glede tabora razposlali več okrožnic. Prosimo Vas, da okrožnice natančno prečitate, na sejah predebatirate in ukrenete vse potrebno, da jih do potankosti izvedete. Poslali smo Vam tudi okrožnico jeniškega pripravilnega odbora za njihov okoliš kot zgled, kako tudi po drugih krajih vestno poskrbite, da bo naše taborenje nosilo znamenje resnega zavednega stanovskega in narodnega delavskega slovenskega pokreta, ki se ne sramuje besedi »Bog in domovina!«

VOLITVE

obratnih zaupnikov preložene

Od Delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli sledečo okrožnico:

Gospod minister socialne politike in narodnega zdravja je s svojim odlokom St. Br. 33.905 z dne 12. maja 1939 ponovno odložil volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov za leto 1939. Citirani odlok se glasi:

»Na podlagi čl. 2 in 3 in 12 Navodil za volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavcev in v zvezi moje prejšnje odločbe St. Br. 100.533 z dne 16. decembra 1938

o d l o č a m :

1. Da se volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov in njihovih namestnikov izjemoma za leto 1939 vrše od 15. julija 1939 do 15. avgusta 1939 namesto v mesecu maju t. l. s tem, da se nadaljno odlaganje ne bo več vršilo.

2. Volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov in njihovih namestnikov v sezonskih in novoustanovljenih podjetjih, v kolikor te niso izvršene v mesecu februarju, se bodo tudi v bodoče vršile na podlagi 2. odstavka čl. 2 navedenih navodil.

O tem je obvestiti ministrstvo za notranje posle, ministrstvo za šume

in rudnike, vse kr. banske uprave in vse delavske zbornice.

Od kraljevske banske uprave dravske banovine smo prejeli pod VI. No. 1168-23 z dne 15. maja 1939 sledeče obvestilo:

»Obveščate se, da so glasovno brzojavnega razpisa ministrstva socialne politike in narodnega zdravja St. Br. 34.184 z dne 13. maja 1939 volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov odložene do 15. julija 1939. Rešitev o tem šele sledi. Obvestite o tem vse v poštevi prihajajoče strokovne organizacije in starešine zaupnikov.«

Ljubljana, dne 16. maja 1939.

Delavska zbornica v Ljubljani.

Predsednik: Tajnik:
Viktor Kozamernik I. r. Andrej Hafner I. r.

Pripomba: »Delavska pravica« se je sicer v zadnji številki širokovesno razpisala, da ne bodo volitve preložene in je svoje bralce lepo za nos potegnila, da je ljubljanska Delavska zbornica prejela od pristojnega ministra tako rešitev na svojo vlogo. S preložitvijo volitev je pa sedaj potegnjena »Delavska pravica« in je s svojo izmišljotino, kakor pravimo, na cedilu ostala.

Za pravično uredbo viničarskega reda

II.

Od strani vinogradnikov se nam je že večkrat očitalo, da v navajanju položaja viničarjev pretiravamo. Od njihove strani smo tudi slišali, kako dober in ugoden je položaj viničarjev. Ne bomo trdili, da ni izjemnih slučajev, kjer imajo viničarji ugoden položaj. Ako bi presojali splošni položaj viničarjev na podlagi teh osamljenih slučajev, potem je seveda slika ugodna. Toda žalibog so ti viničarji zelo redki. Že zadnja anketa je prišla do sklepa, da se naj položaj viničarjev tako uredi, da bodo vsi viničarji, ki žive danes v težkih in slabih delovnih pogojih, situirani približno tistim viničarjem, ki imajo res ugoden položaj.

Naši vinorodni kraji so gosto naseljeni. Ker ni dovoljne zaposlitve in zaslužka na kmetovi zemlji, iščejo vse zaposlitve pri vinogradnikih za vsako ceno. V sled tega trpi viničar, kmet in obrtnik v teh krajih, ker so vsi odvisni od tistega zaslužka, ki ga nudi tak zemljiški gospod, odnosno njegov nastavljenec. Ravno radi velike obljubenosti si lahko tak gospod izbira viničarja, ker jih dobi za nizko ceno na razpolago. Če viničar ni zadovoljen z pogoji, dobi drugega, ki je bolj skromen. Tako delovno ljudstvo odjeda eden drugemu kosček kruha izpred ust in si vedno bolj poslabšuje položaj. Zato se morajo upoštevati tozadevne resolucije in spomenice, ki jih je strokovna organizacija zadnji čas predložila kr. banski upravi, da se določila minimalnih mezd vnešena v spremenjeno meздо viničarskega reda uredijo tako, da se tale gospoda ne bo mogla temu izmikat. Pri presojanju stanja vinogradništva torej ne smemo gledati samo na stanje kmečkega vinogradništva, ampak predvsem na stanje teh vinogradniških gospodov.

Da bomo imeli v glavnih obrisih nekako

Zakon v življenju

Od več podružnic dobivamo prošnje, da bi intervenirali ali na OUZD radi neizplačane hranarine, ali pa na Borzi dela, radi brezposelne podpore. Ker se velikokrat pripeti, da dobimo take prošnje, odnosno pritožbe že prepozno in ne moremo delavcu nuditi niti tega, do kar je upravičen, odnosno izposlovati njemu pravice, zato opozarjamo vse podružnice na sledeče:

Kakor hitro OUZD delavcu, ki je bil v bolniškem stanju, zavrne hranarino ali morebitno rento, naj ne nosi odloka mesec dni v žepu, ko je vendar na istem napisano, da ima pravico do pritožbe v roku 15 dni. Opozarjamo tudi vse naše člane, da se nad uradnimi zdravniki ne morejo maščevati s tem, da gredo k privatnemu zdravniku in nato zahtevajo od OUZD povračilo dejanskih stroškov.

Ako uradov zdravnik zavrne pacienta čes, da je sposoben za delo, naj ta ne kritizira proti zdravniku, odnosno uredbi OUZD, ampak naj že isti dan zahteva nadpregled in ako ne prizna člena za bolnega niti nadpregled zdravnikov, naj delavec zahteva komisijo. Tam so zdravniki specialisti in zdravnik, ki nima stika z uradom, torej ne postopa pristransko in more delavec priti do svojih pravic.

Tudi hranarino more zahtevati delavec le, če je bil bolan več kakor tri dni. Ako je član v bolnici, dobi pol hranarine njegova žena, ako dokaže, da živi s članom v skupnem gospodinjstvu in da je odvisna od zaslužka svojega moža. Pol hranarine dobi tudi gospodinja, ako dokaže, da je živela s članom od dne, ko je utrpel nezgodo, v skupnem gospodinjstvu najmanj eno leto. OUZD redno plačuje članom pripadajoče podpore, ako dobi za to nakazila od zdravnika ali od dotične ekspoziture iz teritorija člena.

Nešteto smo dobili pritožb in prošenj, da Borza dela ne izplačuje brezposelne podpore. Mi smo za vsakega našega člana, ki je bil brezposeln, intervenirali na Borzi dela in velikokrat ugotovili, da se je član po času, ko je bil odpuščen iz službe, prepozno prijavil (tu ne pridejo v poštev sezonski delavci) ali pa je prijavo zavlačevala dotična občina. Zato pa priporočamo sledeče:

Čim postane delavec brezposeln, naj se prijavi že naslednjega dne, ako stanuje na sedežu Borze ali ekspoziture, direktno pri tej, ako pa ne, pa potem svoje občine in zahteva pripadajočo brezposelno podporo. Ako ima prosilec drugi vir dohodkov n. pr. posestniški sinovi, ki delajo v tovarnah, po uredbi o podpiranju brezposelnih delavcev nima pravice do podpore, pa čeprav je po članstvu do iste upravičen (da je imel v zadnjih dveh letih nad 200 delavnih dni). Borza izplačuje prvi obrok za 14 dni nazaj, nato pa vsak teden prav tako za nazaj.

sliko, kake so pogoji viničarjev v posameznih okrajih, navajamo nekaj statističnih podatkov naših občin. Ti podatki sicer še niso zaključeni, ker še vse občine niso poslale podatkov. Zato se poročilo nanaša na 72 občin. V teh občinah je naseljenih v smislu definicije uredbe viničarskega reda §1. kmečkih viničarskih družin 2187, gospodskih pa 1170 skupaj 3357. družin ali prebivalstva 15.711. od teh je otrok do 8 let 3913, šolarjev 3103, delazmožnih oseb 7612, onemoglih starcev 1083, Kmečkih vinogradnikov, ki posedujejo manj ko 1. oral, je 3531. Velika večina teh vinogradnikov ima tudi naseljene viničarje, predvsem z manj delovnimi močmi. Te viničarske družine niso štete k gornjim podatkom. Cenimo lahko popolnoma mirno da je tudi teh viničarskih družin do 2000 kar znese približno 10 tisoč prebivalstva. Ti viničarji životarijo po teh viničarijah ter so v glavnem odvisni od dela in zaslužka svoje okolice predvsem zemljiške gospode. Prav tukaj se pokaže največja krivica, da nudijo oziroma so prisiljeni nuditi svojo delovno moč za dnevno mezdo po 5-7 Din in tudi manj, brez vsakih drugih naravnih prejemkov okoliški vinogradniški gospodi.

MEZDE V POSAMEZNIH OKRAJIH.

Do 5 Din dnevne mezde se plačuje v 7. občinah, do 15 Din v 11. občinah, do 25 Din v 3. občinah, v 1. občini je dnevna mezda 1 Dinar par občin pa ni poslalo tozadevnih podatkov. Najslabši denarni zaslužek je v Mariborski okolici, toda z večjimi naravnimi prejemki, ki pa tudi niso povsod. Najboljše mezde so povsod tam, kjer so viničarije bolj redke, torej večje povpraševanje po sposobnih delovnih močeh. Poleg dnevne mezde imajo povsod viničarji razne naravne prejemke v večji ali manjši meri. Najslabše deputatne zemlje so v Halozah in Medjimurju,

kjer so v splošnem najslabši delovni pogoji.

Inozemskih vinogradnikov je v teh občinah 467, ki imajo po poročilih občin v posesti najlepše kose vinogradov, kjer je vsak pedenji zemlje zasajen z vinsko kulturo in imajo tukaj viničarji po večini svoje deputate v senčnih, močvarnih in težko dostopnih legah, kjer je pridelek slab. V splošnem lahko trdimo, da so naravni odnosno deputatni prejemki v uredbi preskopo odmerjeni, da od tega ni mogoče živeti. K temu naj se še pridružijo neugodni vremenske nepravilnosti, je pridelek celo malenkosten, dasi ti deputati predstavljajo precejšen del viničarjevega zaslužka. Tako se zgodi, da viničar svoje delo izvrši, plače vsaj primerne pa skoraj nobene ne dobi.

Poglejmo še zdravstveno in ubožno oskrbstvo v teh občinah. Omenjene občine vzdržujejo skupaj 650 občinskih revežev viničarjev, kar stane občine letno 264.916 Din. Ta številka se zdi visoka, a vendar je samo kapla tolažbe za te reveže. Meesečna vzdrževalnina teh revežev znaša povprečno 33.10 Din. Tudi v tem oziru se bo moralo nekaj obrniti, zato je naša zahteva izvedba vsaj stvarstnega zavarovanja. To je v interesu tudi našega vinogradništva, ali bi vsaj moralo biti, ker bremena občin itak morajo nositi oni, kot lastniki zemlje, ta bremena pa mi pomagamo nositi s svojimi nizkimi mezdami.

Pohabljenih, stalno bolnih, tuberkuloznih je 385. to se pravi, da na vsakih 10 družin pride po en tak nesrečnež, ki je v breme sam sebi in celi družini. V l. 1938. je bilo v omenjenih občinah v svrhu zdravljenja izdanih 3295 ubožnih listov. Kako je to zdravljenje, ve samo tisti, ki je to izkusil. Preden dobi prosilec ubožni list ter tozadevna potrdila od davčne uprave in sreskega načelstva posebno v oddalje-

(Nadaljevanje na str. 3.)

Naša borba - naša rast

Iz centrale

KONSTITUIRANJE GLAVNEGA ODBORA ZZD.

Članstvu in edinicam sporočamo, da se je na I. seji na občnem zboru dne 7. maja izvoljeni odbor konstituiral takole:

Predsedstvo:

Preželj France, predsednik,
Pirih Milko, I. podpredsednik,
Langus Jožef, II. podpredsednik,
Grebenšek Slavko, tajnik,
Kalčič Rudolf, blagajnik.

Odborniki:

Arčon Julij,
Kralj Franc,
Verbančič Slavko.

*

Vsem članom, krajevnim organizacijam in naročnikom »Slovenskega delavca« sporočamo, naj odslej naslovijo vse dopise za centralo ZZD ter uredništvo in upravo »Slovenskega delavca« na naslov: Ljubljana, poštni predal 375.

Gradbeni — Ljubljana

Novica, da so volitve obratnih zaupnikov ponovno preložene, je spravila naše marksiste iz ravnotežja. Vsi pa, ki so se udeležili v nedeljo dne 14. t. m. sestanka in zvedeli od svojih zastopnikov, da gre delo naše organizacije nemoteno naprej, so odšli ponosni, da morejo biti člani ZZD.

Naš program je začetan, da ga ne more osporavati nihče drugi, kakor tisti, kateri je proti naši narodni skupnosti.

Odločne in odkrite besede, ki sta nam jih povedala zastopnik centrale tov. Luzar in predsednik naše skupine tov. Kralj, so marsikaterega omahljivca iz naših vrst kakor tudi iz vrst nasprotnikov prepričale, da je edino ZZD res prava delavska organizacija.

4. junija je revija naših moči, naj zato ne bo nihče, ki bi od tega našega praznika izostal. Pokažimo nasprotnikom, kaj smo in kaj hočemo.

Logatec

V soboto smo imeli nad vse zadovoljiv sestanek, na katerem je kot zastopnik centrale poročal tov. Luzar.

V podjetjih, kjer še ne obstoja naša organizacija, se zakoni mnogo kršijo. Nadurno in nedeljsko delo se ne plačuje z zakonitim pribitkom. To bomo odpravili le tedaj, ko bo sleherni delavec v naših vrstah in ko bo nato mogoče izvajati kolektivno pogodbo.

Delavstvo je bilo na sestanku zelo zadovoljno.

Na tabor se pridno pripravljamo, ker nečemo biti zadnji. Zato kličemo: tovariši in tovarišice širom Slovenije 4. junija na svidenje!

Videm ob Savi

Zveza združenih delavcev je za nas delavce v splošnem že dosegla marsikateri uspeh, vendar je potrebno še mnogo dela, da se popravijo vse krivice, ki se nam gode. Pri tem ne smemo pozabiti, da smo si v mnogem krivi delavci sami, ker je med nami še premalo delavske zavesti in se delavci ne oprijemajo organizacije v taki meri, kakor bi to bilo z ozirom na razmere nujno potrebno.

Dočim delavci, ki so sinovi premožnih kmetov, imajo višjo plačo in lepše delo, morajo siromašni opravljati najgrša in najtežja dela pri najnižji plači in se jih pri tem še priganja.

(Nadaljevanje z 2. str.)

nih krajih; da gre k zdravniku je navadno že prepozno. Ubožnega lista zdravniku preden te pregleda tudi ni dobro pokazati, ker potem je navadno površen. Nikdo ne poučuje našega ljudstva o higijeni, kar bi bilo posebno letos potrebno, ko je toliko bolezni, da ni hiše, kjer se ne bi bolezen pojavila, predvsem pri otrokih.

Tako smo v glavnih obirih zajeli vso našo revščino, ki se da vsaj delno ublažiti s pametno in pravično uredbo viničarskega reda. Viničarska in vinogradniška organizacija sta po svojih zastopnikih v glavnem to obravnavala ter prišli do sporazuma in je sedaj za zadeva kr. banske uprave, da spremenjeno uredbo čimprej uzakoni. Zato bi prosili g. vinogradnike, naj ne izvajajo sedaj konsekvenc, češ, da se viničarsko vprašanje odnosno vprašanje spremembe uredbe vin. reda rešuje enostransko, ko smo pa vendar z Vinarškim društvom v tem oziru sporazumni. Kr. banska uprava bo iz socialnega, gospodarskega in narodnega stališča uredila zadevo pravično.

Kmetijski fantje najamejo za domače posle hlapca in pridejo med nas, da siromakom odjedajo kruh. Tudi se jim ni treba bati redukcije, ker imajo vseeno še doma dosti jela in ostalih potrebščin. Drugače je to s siromašnim delavcem. Če ga zadene redukcija in nima sam nič, doma pa ženo in otroke brez vseh sredstev, nima s čim plačati stanovanja in kurjave.

Nekajkrat je že naša občina posredovala pri redukcijah, toda ne z velikim uspehom.

Da se napravi konec vsem krivicam, bo pač predvsem potrebno, da se vsi delavci združimo v Zvezi združenih delavcev, potem katere bomo branili in izvajali naše pravice.

Litija

Pri nas se rdeči ne morejo spoprijazniti z dejstvom, da so volitve obratnih zaupnikov ponovno preložene. Želimo jim, naj kar naprej živijo v svojem prepričanju in naj še naprej sami sebe tolažijo, kakor so se tolažili po 11. decembru lanskega leta, ko so povsod zatrjevali, da je zmaga na njihovi strani. Mi se na izjave ljudi ne oziramo, katerim je na poti Cerkev in vera in takim tudi ne moremo verjeti, še manj pa zaupati. — 4. junija gremo v Ljubljano in tam bomo pokazali, komu zaupamo.

Grosuplje

V nedeljo dne 14. smo imeli ustanovni občni zbor naše krajeвне organizacije.

Kljub slabemu vremenu je bila udeležba velika. Delavstvo se pač zaveda, kolike važnosti je zanj organizacija in to taka, ki sloni na temeljih resnice in pravice, kakor je v svojem govoru to povdarjal zastopnik centrale.

Naša organizacija ni zato, da bi bila samo na papirju in delavstvu samo obljubljala zlato bodočnost po Marksovem nauku, ampak bo delala za izboljšanje delavskega položaja že sedaj in popravljajo krivic, ki se gode.

Na programu imamo pogajanja za dodatek h kolektivni pogodbi. Zato vabimo že danes vse tovariše in tovarišice na tozadevni sestanek, na katerem bomo razpravljali in proučili osnutek tega dodatka. Kdaj in ob kateri uri se bo sestanek vršil, bomo še posebej sporočili z vabilom. Vedite, da smo organizacija mi sami in da je uspeh odvisen od nas samih. Zato naj ne bo nikogar, ki bi stal ob strani in čakal da mu drugi priborimo boljši košček kruha.

Kdor se še ni prijavil za tabor, ki bo v nedeljo 4. junija v Ljubljani ali se istega misli udeležiti, naj to čimprej sporoči predsedniku naše krajeвне organizacije tov. Kralju.

Devica Marija v Polju

Naši beli in rdeči so se sedaj naenkrat spomnili, da bi bilo dobro zahtevati likvidacijo druge polovice pokojninskega in preskrbovalnega sklada ter hočejo, da se skliče čimprej razgovor med predstavniki podjetja in zastopniki delavstva.

S svojimi zahtevami pridejo zaenkrat že prepozno, ker je Zveza združenih delavcev to zadevo že pred več meseci vzela v roke in dela na tem, da se omenjeni starostni fond popolnoma likvidira. To akcijo smo začeli sami brez belih in rdečih in jo bomo tudi izpeljali do konca za vse papirniške delavce.

Murska Sobota

Posredovanje sezonskega delavstva gre h koncu. Do sedaj je odpotovalo v Nemčijo že 4900 delavcev. 15. maja gre zadnji transport s približno 1500 delavcev in s tem je kvota za Prekmurje izčrpana. 16. maja odidejo nemški delegati v Čakovec, kjer bodo nabrali iz srezov Čakovec in Prelog še 2000 delavcev.

Pri zadnjem transportu, ko so naši delavci odhajali v Nemčijo, smo bili preseščeni, ko so se naši dijaki zbrali na postaji in za slovo odhajajočim delavcem zapeli nekoliko rodoljubnih pesmi. Pobudo za to lepo gesto je dal profesor g. Potokar. Gospodu profesorju, kakor tudi našemu dijaštvu se delavci za lepo slovo zahvaljujejo. S tem nastopom je naše dijaštvo pokazalo, da se zanima za problem našega izseljenstva in da hoče tudi ono po njemu danem načinu lajšati bridke ure naših trpinov in z lepo pesmijo vzbujati pri delavcih še večjo ljubezen za lepoto naše zemlje in naše besede.

Pred nekoliko dnevi nas je zapustila naša agila predsednica Podružnice ZZD in je odšla na sezonsko delo v Nemčijo. Agilni predsednici gospej Vrataričevi želimo, da bi ji bridke ure v tujini bile kratke in da bi si s težkim delom v tujini zaslužila toliko, da ji ne bi bilo treba več hoditi od doma za zaslužkom. Upamo, da se bo go-

spa Vrataričeva na jesen, ko odhajajo lastovke v toplejše kraje, tudi ona povrnila v svoj topli kraj in na zimo zopet prevzela predsedniško mesto pri naši ZZD.

Za volitve obratnih zaupnikov se pri nas vneto pripravljamo. Pri vseh podjetjih bomo postavili našo listo ZZD in s to listo tudi zmagali. Da volitve ne bi bile tako enostavne, kakor to pravijo naši ex tovariši, se je neki gospodek iz Maribora potrudil tudi k nam in na dolgo in široko začel hvaliti delo te organizacije. Našte-

Teror - „protifarška“ gonja in JSZ v Jaršah

Dne 12. maja so se vršile volitve obratnih zaupnikov v tukajšnjem podjetju.

Človek bi mislil, da ljudje, ki se pred svetom trkajo na prsa, da so katoliški in da so od vseh spoštovani ter da so popolnoma delavski in pošteni v vsakem oziru, niso sposobni takega terorja kot so ga izvajali ravno ti pošteni takozvani »krščanski socialisti« ali bolje rečeno »beli marksisti«. Ni naš namen, da na tem mestu jadikujemo morda radi premajhnega števila glasov. Ne. Za nas je to lepa številka. Mi smo na to ponosni. Beli bratci se nikakor ne morejo sprijazniti z dejstvom, da smo si sploh upali nastopiti proti njim. Toda povemo: tako smo zmagali skozi v zavesti, da vodi pot do pravice pravi trnje, krivica pa ima vrata odprta. Drugič bo to šlo drugače. Nato bode beli pripravljeni.

Kdo je grozil delavstvu, da bo odpuščen, če se vpiše k zelenim? Kdo jim je obetal izboljšanje plač? Kdo je učil delavce in delavke, da se zeleni listek strga, če hočejo ostati v službi? Kdo dolži naše tovariše, da je njih življenje izven tovarne vse prej kot dostojno, čisto in pošteno?

To so tisti, ki vpijejo po čisti preteklosti drugih, pa sami nimajo čiste sedanjosti. Če bi dotični trobil z njimi v en rog, bi bil dober član, tako pa ni. Vemo pa, da se jih je nekaj iz potapljačice barke JSZ rešilo na rešilne čolne ZZD in se skrivajo v nje varnem zavetju. Toda stroga kontrola bo izločila vse take, kajti kdor nima legitimacije »poštenost«, naj zgine.

Da smo na pravi poti, potrjujejo ti beli krščanski socialisti sami, ko nam očitajo, da se družimo s »farji«. Zakaj potem ime »krščanski«, če pa duhovna videti ne mo-

val je tudi tisočake, katere naj bi ta organizacija našim delavcem spravila. Ko smo ga pa vprašali, da nam naj pove ime naših delavcev, kateri so bili deležni te velike dobrote, so pa vsa ta imena postala tajna. Gospodek se je začel zaletavati tudi v ZZD, ko pa je videl, da so naši delavci na to začeli takoj odhajati, je o tej zadevi umolknil. Delavci so ga še vprašali, zakaj ravno sedaj prihaja k nam, ko je položaj pri nas že kolikor toliko urejen in zakaj ni prišel vsaj pred dvema letoma, je gospodeku beseda obstala in samo rekel je, da je on od JSZ. Ko je bila ceremonija končana, je ostalo v gostilni Bac na veličastnem zboru reci in beri: dva delavca. Tudi ta dva delavca sta se lepo poslovila z »z Bogom!« in zavriskala: »Živela naša ZZD!«

rete? Groblje, proti katerim je usmerjen ves boj, so bile naša kulturna šola, kjer ste se naučili samo dobrega, toda izpit ste šli delat drugam in ste padli in še sedaj padate. Zato so vam danes Groblje najbolj napoti, ker veste, da se tam zbirajo pravi delavski značaji in kjer se kuje lepša bodočnost delavstva.

Zrelostni izpit ste polagali ob dneh volitev. Svoje sposobnosti ste dokazali na naši kandidatski listi, kjer ste zapustili vse svoje pečate. Mi smo bili na listo ponosni, ker vsak delavec vas je ob tem vandalizmu moral obsoditi. Delavstvo vam po takem načinu boja ne bo dolgo sledilo, mora pa biti izredno izkvarjen človek, ki bi vam to odobral. To je moral obsojati vsak pošten delavec. Pomilujemo še posebno tiste delavke, ki hočejo pred svetom veljati za poštena katoliška dekleta in žene, v tovarni pa jim je najprijetnejša družba med komunisti in »protifarškimi« tipli.

Majhno je na zunaj naše drevo, toda dolge in čvrste so naše korenine. 74 nas je, ki vas obsojamo. Malo nas je, toda ker je naša ideja čista in pravična, smo prepričani, da bomo prodrli. Ves svoj boj bomo podvojili in delali, da izgine vse zlo, ki zastruplja naše delavstvo.

Na tem mestu se prav od srca zahvaljujemo za zaupanje vsem onim, ki so kljub vsem grožnjam in terorju ostali neomajni branilci svobode in pravice delavstva ter jih pozivamo, da še vnaprej neustrašeno pred vsakim zagovarjajo pravice res prave krščanske delavske strokovne organizacije. Neustrašeno naprej! Ne dajte se begati od nasprotnikov, ki grozijo z odpusti, ker so to protizakonita dela in bomo take in enake javno obeležili.

Za višje minimalne mezde

Naprašamo vse krajeвне organizacije, da dostavijo centrali najkasneje do 6. junija 1939 predloge za:

1) spremembo obstoječe banove odredbe o določitvi minimalnih mezd v dravski banovini;

2) dopolnitev obstoječe ministrske uredbe o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnanju in razsodnosti.

Zlasti želimo zaznati za mnenje glede sledečih točk:

1) ali naj se predpiše za vse delavstvo in obrate enotna minimalna mezda, ali pa naj ostane še v bodoče razdelitev na več grup in katere vrste delavstva naj se uvrsti v eno ali drugo grupo?

2) ali naj se zahteva predpis minimalnih mezd tudi za kvalificirane delavce (z učnimi spričevali) in za katere skupine kvalificiranih delavcev naj se zahteva;

3) kako so vplivale određene minimalne mezde na višino zaslužka delavstva in na sklepanje kolektivnih pogodb.

4) ali in v kakem pravcu naj se dopolni obstoječe kazenske odredbe za kršitve odrejenih minimalnih mezd;

5) kakšen je položaj vajencev z ozirom na določbo § 267 obrtnega zakona, ki predvideva po 1 letu učenja odškodnino za delo in ali ne bi kazalo tudi za vajence zahtevati predpis minimalnih odšodnin?

6) ali se v Vašem območju obstoječe minimalne mezde kršijo, kje in v kakem obsegu.

Poleg odgovora na gornja vprašanja navedite vse, kar je po Vašem mnenju in mnenju delavcev in nameščencev važno za pravilno rešitev vprašanja minimalnih mezd.

V doglednem času se bo namreč vršila pri kr. banski upravi dravske banovine anketa predstavnikov delodajalskih in delojemalskih organizacij in zbornic, na kateri se bo razpravljalo o:

1) preuvertitvi strok po mezdni razredih, zlasti uvertitvi strok iz čl. 3 banove odredbe v čl. 2;

2) določitvi minimalne mezd za gostinske stroke;

3) točni določitvi pojma »kraj« z ozirom na dejstvo, da velja za kraje s pod 5.000 prebivalci nižja minimalna mezda.

Na tej anketi namerava predpisana zbornica predložiti izčrpen memorandum, ki naj bo jasn in točen odraz želja in zahtev prizadetih delavcev in nameščencev v dravski banovini, podprt s konkretnimi podatki in dokazi.

Zdravniški pregled vajencev

Od Delavske zbornice smo prejeli sledeče obvestilo:

»Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas je z dopisom z dne 3. aprila opr. št. IV-50/1 obvestil, da bo organiziral sistematične preglede vseh zavarovanih vajencev. Pregledi bodo izvršeni v prihodnjih mesecih in po možnosti do junija 1939.

Po obrtnem zakonu je sicer predpisan obvezen zdravniški pregled vajenca pred vstopom v uk, toda le na papirju. Pred vstopom vajenca v uk se doslej zdravniški pregledi niso vršili, še temmanj pa pozneje, ko je vajenec že bil zaposlen pri učnem gospodarju. Iz vidika zdravstvene zaščite vajenca, je zato pozdraviti sklep OUZD, da bo odslej sistematično pregledoval vajence po zdravnikih, po potrebi po specialistih, zlasti v protituberkuloznih dispanzijah. Za vajence bo zdravniški pregled nedvomno zelo koristen. Bolni vajenci bodo prišli do zdravljenja, za slabotne in nerazvite vajence se bo pa moralo najti sredstva, da se okrepe v okrevališčih in počitniških kolonijah, ali pa celo spremene poklic in se posvete delu, ki bolj odgovarja njihovi telesni sposobnosti.

O zdravniških pregledih vajencev obveščamo vse strokovne skupine z vabilom, da delavstvo in vajence informirajo o namenu zdravniških pregledov in da pomagajo uradovim organom OUZD v tem smislu, da bodo vsi vajenci ter njihovi delodajalci obveščeni o pregledih in da se tozadevnim vabilom čimprej odzovejo.

Obvestilo priobčujemo našim organizacijam v vednost in ravnanje.

Kongres Delavskih zbornic

Dne 28., 29. in 30. maja se vrši v Beogradu kongres vseh Delavskih zbornic v državi.

List izdaja za konzorcij: Preželj Franc, Ljubljana. — Urejuje: Križman An drej, Tunjice. — Za uredništvo odgovarja: Pirih Milko, Ljubljana. — Za tisk.: A. Trontelj, Groblje.